ניתיב בפנים והדר ניתיב בחוץ. דהא לר"א אתר דמיס הנכנסין להיכל כשרין חוץ מחטאת ואשם כדקתני מתני': **כיון דאיכא חטאת ואשם.** שאם נתערבו יא) דמיס בדמיס הפנימיים לא מצי למימר יתן בפנים ואח"כ יתן בחוץ משום דמיפסלי חיצונים לא פסיקא ליה. ות"ת ליפסלינהו לחיצונים להכשיר פנימיי' למפסלינהו בידים לא קאמר ר"א ומוטב להמתין עד שקיעת החמה ויפסלו מאליהן ויפסכם לאמה: **משל דרבי עקיבא.** דמשמע ליה שאר כל הדמים בכלל כל חטאת אשר יובא מדמה [ויקרא ו] למה הדבר דומה לתלמיד שמוג לו לרבו יין בחמין וכו': **לא בחמין אנו עסוקין.** וכיון שאני אומר לך מזוג שתה בחמין הייתי אומר לך עכשיו הגיי אומר לך בין בחמין בין בצונן כלומר העוסק בדבר אין רגיל להזכירו כשמדבר בו ואם מזכירו בדעתו להוסיף אחרים עמו ואומר אף זה שהייתי עסוק בו יהא בכלל: **ה"נ מכדי בחטאת עסקינן ואתי.** כולה פרשה: **חטאת דכתב רחמנא ל"ל.** לכתוב ואם יובא מדמה וגו': **אלא ה"ק אלו** יב) **חטאת לחוד קאמינא.** אלא אף חטאת כשאר קדשים אשר יובא וגו' דלא תימא חטאת לא תיפסול שכן מצינו חטאת נכנסת להיכל בחטאות הפנימיות: **מכדי איתרבו כל הקדשים.** (לעיל) [לקמן] מהאי קרא לענין שיהו טעונים מריקה ושטיפה כלי מתכות שנתבשלו בהן כדילפינן בפרק דם חטאת (לקמן לו:) מקדש קדשים היא וסמיך ליה וכל חטאת אשר יובא ואי שאר קדשים נמי מיפסלי ל"ל למיכתב חטאת יג) ליכתוב ואשר יובא מדמה ש"מ חטאת דוקא קאמר: **הא לא דמיא כו'.** מסקנא דקושיא היא: **אלא חטאת יחיד.** דהא כתיב הך פרשה חטאת אגל פרשה אשם ופרשה שלמים ותודה שהן של יחידים יד): **כלפי לייא.** סתם חטאת יחיד נקבה היא: **להכי הוא דאתא.** לחטאת חיצונה שנכנס דמה לפנים: ה"ג **כל הענין הזה אינו מדבר כו'** וכ"ג לפי שמלינו. ואדרבנן פליג בת"כ דמוקמינן טו) ליה ליפסול חטאת החיצונה שנכנס דמה לפנים ואמר להו אין המקרא מדבר אלא בפנימיות שדמם נכנס לפנים מלזה טז) ואמר קרא שאם אירע בהן פסול ישרפו אבית הבירה בעזרה ולא חוץ לג' מחנות כמצותן יח) כדכתיב בהאי קרא (ויקרא ו) בקדש באש תשרף שתהא שריפתה בקדש וליתן לא תעשה על אכילתן בין כשרין בין פסולין כדכתיב (שם) לא תאכל דבמקומן לא נאמר אלא על אכילתן וכתבו כאן: **אמרו לו לדבריך חטאת החיצונים שנכנס דמה לפנים מנין.** שנפסלה: **אמר להו הן לא הובא אם דמה.** כתיב גבי שעיר החטאת ששרפו בני אהרן וקאמר להו משה הן לא הובא את דמה הא הובא בדין שרפוה: **לדבריו דר"ע.** דמוקי ליה בהכי ומרבה והולך שאר קדשי יח) קדשים קאמר דאין לו לרבות בו אלא חטאת יט): **מתני' יצא אחד מהם נחוץ.** חוץ לעזרה: **הפנימי כשר.** ונותן ממנו מתנותיו והקרבן עולה לו: **נכנס אחד מהן לפנים.** להיכל: **מכשיר בחיצון.** לתת ממנו מתנותיו והקרבן כשר: **וחכמים פוסלין.** וטעמייהו מפרש בגמרא: **ומה אם במקום שהמחשבה פוסלת בחוץ.** כלומר מה בחוץ שהוא מקום שהמחשבה פוסלת בו אם חישב בשחיטה ע"מ לזרוק דמה בחוץ פסול: **לא עשה.** אלא מוציא מקצת הדם בחוץ כ): **אם המשויר.** בפנים כיוצא כדאמריתו הפנימי כשר. וטעמא ילפינן בגמ': **מקום שאין המחשבה פוסלת בפנים.** כלומר היכל שהוא מקום שאין מחשבה פוסלת כא) בפנים שאם שחט ע"מ ליתן את הניתנין בחוץ בפנים כשר כדאמרי' בפרק כל הפסולין (לעיל לו.) אינו דין כו': **עד שיכפר.** בהיכל: **ואין הליץ מרלה על היוצא.** דאמרינן בפרק שני (לעיל כג:) הא אינו נוגע אלא עון טמא ואע"ג דפסולין שעלו לא ירדו ארצויי מיהא לא מרלו: **גמ' לא פסל דם שבחוץ את דם שבפנים.** אם הוציא אחד מן הכוסות השני כשר: **מדמה אפילו מקצת.** מדלא כתיב את דמה. ורבי יוסי הגלילי לטעמיה דאמר האי קרא בחטאות הפנימיות כתיב ופסול דחיצונה שנכנס דמה לפנים מהן לא הובא את דמה והוא כוליה משמע: ה"ג **אמר להן ק"ו ליוצא מעשה.** מהשתא דאוקימתון האי קרא להכי: **הנכנס פוסל את המשויר ואין היוצא פוסל את המשויר.** דמדמה מיעוטא הוא דמה של מובאת ולא דמה של יוצאת: **והא מחשבה פוסלת בו'.** כ) הש"ס קבעי לה ולא גרס לה בת"כ במילתיה דרבי יוסי הגלילי דהא לדידיה נמי איכא למיבעי: **הרי הוא אומר.** במחשבת חוץ למקומו שלשי דמוקמינן בפרק ב' (לעיל דף כח:) תניהו לענין חוץ למקומו ולהכי נקיט ליה בלשון שלישי דאין מחשבת מקום פוסלת אלא אם כן משולש בדם ובשר ואימורין כגון חוץ לעזרה שבשעת היתר הבמות מצויין כב) שלשתן בו לאפוקי מחשבת הכנסה כג) דלאו מקום בשר ואימורין הוא: כד) **ולא** כה) **הא מחשבת חוץ למקומו פוסלת בק"ו.** ממחשבת הכנסה: **פגול זה הוא חוץ למקומו.** דאיכא דמפיק לתרוייהו מקרא אריבא דפרשת לו [ויקרא ז] כו) והאי דפרשת קדושים תהיו

עכשיו בין בחמין בין בצונן. דמזוג לי לשנא דיתורא כה) הוא דנמזיגה של חמין היו עסוקין ובא לומר ולרבות אפילו צונן: **מכדי איתרבו כל הקדשים לענין מריקה ושטיפה.** תימה דלמא ר"ע סבר לה כמ"ד לקמן (דף לו:) קדשי קדשים טעונין מריקה ושטיפה ולא קדשים קלים ואתי חטאת לרבות קדשים קלים: **ת"ל כל חטאת.** ל"ע ברש"ש אלו עוברין (פסחים מג:) דפליגי בדרשה דכל ובכורות (דף לד.) כו): **אין לי אלא חטאת נקבה חטאת זכר מנין.** תימה כיון דכבר ריבה חטאת לבור אימרבי לי חטאת זכר דאין נקבה בבור ואי הוה גרסי' איפכא ניחא כז) תימה לרבי יוסי הגלילי דנפקא ליה מהן לא הובא תיקשי ליה דאין לי אלא חטאת ליבור זכר כגון שעיר דר"ח חטאת יחיד ונקבה מנין כח): **ותהא מחשבה פוסלת בפנים** מק"ו. תימה מה לחוץ שכן פסל בו שאר קדשים תאמר בפנים אלא פסל בו אלא חטאת ועוד מה לחוץ שכן פסל בו אלא חטאת תאמר בפנים אלא פסל בו בשר תאמר בפנים אלא פסל בו אלא דם ועוד מה לחוץ שכן נפסל בכל ענין דם היוצא תאמר בפנים דאין נפסל אלא לכפר:

עא א מיי' פ"ח מהל' מעה"ק הלכה יד:

עב ב ג מיי' פ"ג מהל' פסה"מ הלכה טו:

עג ד מיי' שם הלכה טו:

עד ה מיי' פ"ג שם הלכה לד ופ"ד מהלכות ביאת מקדש הלכה ז:

עה ו מיי' פ"ג מהל' פסה"מ הלכה לה:

תורה אור השלם

1. וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף: ויקרא ו, כג
2. הֵן לֹא הוּבָא אֶת דָּמָהּ אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה אָכוֹל תֹּאכְלוּ אֹתָהּ בַּקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי: ויקרא י, יח
3. וְאִם הָאֵכֹל יֹאכַל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא: ויקרא ז, יח

מוסף רש"י

כלפי לייא. שתי מלות הן, כלפי היכן דבר זה טוטח, הא מיפסלת מסתברא. לייא היכן וחכירו בבכורות בפרק הרואה (בכורות נח.) תלבי לנהרא כגני לייא, תרכיס שבורים להיכן הולכין (פסחים ה:) כל הענין כולו. כל פרשה זו וכל חטאת אשר יובא מדמה, דמוקי לה רבנן בחטאת החיצונה שהכניס דמה לפנים וחס פסול שלה וקאמר רחמנא שיכרף, פליג רי"ג ומוקי בחטאת הפנימית, כגון פר העלם דבר של צבור אשר יובא מדמה כמצותה אל אהל מועד לא תאכל בא תאכל בא תשרף, ובכשרה לא אלעזרין קרא, דהא כתיב בגופיה ושרף אותו על עצים וגו', אלא שאם נפסלה בייצא ובטומאה, בא הכתוב ללמדך שתשרפנה בבית הבירה ולא חוץ לג' מחנות כמצותה, ולימן ל"ת על אכילתה: שנכנסה דמה לפני ולפנים מנין. לך שהיא פסולה: הן לא הובא. מדאמר ליה משה לאהרן הן לא הובא, הא הובא בא שריפה היא ושפיר עביד דשרפוה לאלתר (פסחים פג.):

שיטה מקובצת

כיון דאיכא חטאת ואשם דבר נכנס דמן פסולין. וא"ת ואמאי דבר בפנים ומה בכך אם יפסול החיצון כיון דסופו ליפסל דאמרי רבנן יפסוף לאמה. ותירץ רש"י הא דאמר יפסוף לאמה היינו לאמר שיפסל בסקיעת החמה ומוטב שיפסלו שניהם ממילא בסקיעת החמה ויפסכו לאמה ולא פסלינן לחלון בידים: **קדשים קלים מנין.** תימה מיפוק לי דהא איתרבו כל הקדשים למריקה ושטיפה: **רש"י ד"ה הרי הוא אומר בו' אא"כ משולש בדם ובשר ואמורים** בגון חוץ לעזרה וכו'. נ"כ והרא"ש פירש שיהא מקום המחשבה עליו משולש בדם ובשר ואמורין כלומר כל מה שיוצא מהן לאותו מקום שיפסל לפיכך אם יחשב בהן להוציא לאותו מקום פוסל במחשבה והיינו חוץ, אבל בפנים אם יכנס בו בשר כשר דדם אמר רחמנא ולא בשר, הלכך אם יחשב בו להכניסו שם כשר. ע"כ מלאתי בספר יקר (ב"ש):

עין משפט נר מצוה

יא [יא] דמן לפנים פסולין (*ש"מ): **יב** [יב] ל"ל משל דר"ע (*ש"מ וכ"ה ברש"י): **יג** [יג] ל"ל עסיק. וכן בכל"ל (*שמכ"י): **יד** [יד] ל"ל לאו בחטאת קאמינא לך כל"ל והשאר נמחק (*ש"מ): **טו** [טו] מיפוק לגבי מזבח נמחק (*ש"מ וב"ש): **טז** [טז] ל"ל הא (*ב"ש): **יז** [יז] ואמר (*ש"מ): **יח** [יח] בחמין (ש"מ): **יט** [יט] בכתפ"ל נוסף את דמה. וכ"ה בכל"י: **כ** [כ] הפסולין (*ש"מ): **כא** [כא] נתערב (*ש"מ): **כב** [כב] לאו בחטאת לחוד קאמינא לך כל"ל והל"ל עם שלפניו (שמכ"י): **כג** [כג] ל"ל וכל חטאת (ש"מ): **כד** [כד] ל"ל יחיד (ש"מ): **כה** [כה] דמוקמי (כתה"י): **כו** [כו] ל"ל כמצותה (צ"ק). ובכתה"י בלפנינו: **כז** [כז] ל"ל כמצותן בבכורות (ש"מ): **כח** [כח] מיפוק קדשי ליתא בכתה"י וד"ו: **כט** [כט] ל"ל חטאות (ש"מ): **ל** [ל] בחוץ את המשוייר כו' הד"ל (שמכ"י וצ"ק): **לא** [לא] ל"ל פוסלת בו. ומיפוק בפנים נמחק (*ש"מ): **לב** [לב] כב"ל מותרין: **לג** [לג] הכנסת פנים (כ"י פ). נ"ל מחשבת היכל. ומיפוק הכנסה נמחק (ש"מ): **לד** [לד] ס"ל ולא תהא מחשבה פוסלת בחוץ. כלומר מחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו לא תהא פוסלת מקל וחומר (ש"מ): **לה** [לה] ל"ל יתירא (ב"ש): **לו** [לו] ל"ל הוה ניחא (צ"ק). ובס"מ נוסף אין לי אלא חטאת נקבה חטאת זכר מנין ת"ל כל חטאת ואין לי אלא חטאת יחיד דביחיד נמי איכא זכר כגון שעיר נשיא חטאת צבור מנין ת"ל וכל חטאת. א"נ יש לישב גירסת רש"י וה"ק חטאת זכר ביחיד מנין דצבור שאני דלא אפשר נקבה בחן. ע"כ. ועי' ל"ק וקדשי דוד: **לז** [לז] בס"מ נוסף וי"ל מכ"ש דלא מצינו הכשר בפנים ליחיד. וכ' נגלין לתף דבפרו אל כה"ג מלינו לו הכשר בפנים, י"ל דס"ל ג' דמקרי חטאת הפנימיים כגון בשר ואימורין כלומר דף ג דמקרי חטאת הפנימיים עיי"ש:

עא [עא] א מיי' פ"ח מהל' מעה"ק הלכה יד:

עב [עב] ב ג מיי' פ"ג מהל' פסה"מ הלכה טו:

עג [עג] ד מיי' שם הלכה טו:

עד [עד] ה מיי' פ"ג שם הלכה לד ופ"ד מהלכות ביאת מקדש הלכה ז:

עה [עה] ו מיי' פ"ג מהל' פסה"מ הלכה לה:

יא [יא] ת"כ צו פ"ח ה"א, **ג** [ג] מנחות פט., **ג** [ג] פסחים פג. ת"כ שם ה"ח, ירושי' פסחים פ"ז ה"ט, **ד** [ד] ת"כ שם ה"ב, ירושי' שם, **ה** [ה] ת"כ שם ה"ד, ירושי' שם, **ו** [ו] עיין רש"ק ומילופי גרסאות ובספר פנים מאירות, **ז** [ז] שייך לע"ב, **ח** [ח] ע' לעיל כח:, **ט** [ט] [ועי' תו' פסחים מג: ד"ה מתן, מנחות נו: ד"ה אמר, נדה עג. ד"ה תלמוד לומר].

שינויי נוסחאות

א [א] דמן לפנים פסולין (*ש"מ): **ב** [ב] ל"ל משל דר"ע (*ש"מ וכ"ה ברש"י): **ג** [ג] ל"ל עסיק. וכן בכל"ל (*שמכ"י): **ד** [ד] ל"ל לאו בחטאת קאמינא לך כל"ל והשאר נמחק (*ש"מ): **ה** [ה] מיפוק לגבי מזבח נמחק (*ש"מ וב"ש): **ו** [ו] ל"ל הא (*ב"ש): **ז** [ז] ואמר (*ש"מ): **ח** [ח] בחמין (ש"מ): **ט** [ט] בכתפ"ל נוסף את דמה. וכ"ה בכל"י: **י** [י] הפסולין (*ש"מ): **יא** [יא] ל"ל נתערב (*ש"מ): **יב** [יב] לאו בחטאת לחוד קאמינא לך כל"ל והל"ל עם שלפניו (שמכ"י): **יג** [יג] ל"ל וכל חטאת (ש"מ): **יד** [יד] ל"ל יחיד (ש"מ): **טו** [טו] דמוקמי (כתה"י): **טז** [טז] ל"ל כמצותה (צ"ק). ובכתה"י בלפנינו: **יז** [יז] ל"ל כמצותן בבכורות (ש"מ): **יח** [יח] מיפוק קדשי ליתא בכתה"י וד"ו: **יט** [יט] ל"ל חטאות (ש"מ): **כ** [כ] בחוץ את המשוייר כו' הד"ל (שמכ"י וצ"ק): **כא** [כא] ל"ל פוסלת בו. ומיפוק בפנים נמחק (*ש"מ): **כב** [כב] כב"ל מותרין: **כג** [כג] הכנסת פנים (כ"י פ). נ"ל מחשבת היכל. ומיפוק הכנסה נמחק (ש"מ): **כד** [כד] ס"ל ולא תהא מחשבה פוסלת בחוץ. כלומר מחשבת חוץ לזמנו או חוץ למקומו לא תהא פוסלת מקל וחומר (ש"מ): **כה** [כה] ל"ל יתירא (ב"ש): **כו** [כו] ל"ל הוה ניחא (צ"ק). ובס"מ נוסף אין לי אלא חטאת נקבה חטאת זכר מנין ת"ל כל חטאת ואין לי אלא חטאת יחיד דביחיד נמי איכא זכר כגון שעיר נשיא חטאת צבור מנין ת"ל וכל חטאת. א"נ יש לישב גירסת רש"י וה"ק חטאת זכר ביחיד מנין דצבור שאני דלא אפשר נקבה בחן. ע"כ. ועי' ל"ק וקדשי דוד: **כז** [כז] בס"מ נוסף וי"ל מכ"ש דלא מצינו הכשר בפנים ליחיד. וכ' נגלין לתף דבפרו אל כה"ג מלינו לו הכשר בפנים, י"ל דס"ל ג' דמקרי חטאת הפנימיים כגון בשר ואימורין כלומר דף ג דמקרי חטאת הפנימיים עיי"ש: